

Fler har ansökt om bostadsbidrag under pandemin

Coronapandemin har haft omfattande påverkan på det svenska samhället, med bland annat stigande arbetslöshet och en ökad ekonomisk osäkerhet i många hushåll. Unga har drabbats särskilt hårt av konjunkturedgången. I samband med att arbetslösheten stigit har behovet av bostadsbidrag ökat, särskilt bland unga personer utan barn.

För många hushåll är boendekostnaden den största enskilda kostnaden, och för hushåll som har en sämre ekonomi kan den vara svår att klara om ekonomin snabbt försämras. För att ge ekonomiskt svaga hushåll möjlighet till goda och tillräckligt rymliga bostäder finns bostadsbidraget. Eftersom inkomsterna från arbete minskat i många hushåll kan behovet av bostadsbidrag ha ökat till följd av pandemin.

I den här analysen undersöks användandet av bostadsbidraget under den period coronapandemin hittills påverkat Sverige, april 2020–mars 2021. Syftet är att öka förståelsen för hur pandemin påverkat behovet av bostadsbidrag bland barnfamiljer och unga vuxna.

Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomshushåll

Antalet hushåll som fått bostadsbidrag har minskat över tid. Eftersom arbetsinkomsterna ökat mer än inkomstgränserna som styr rätten till bostadsbidrag, har antalet hushåll som har rätt till bostadsbidrag minskat, särskilt under perioder präglade av högkonjunktur. Under december 2005 var det 156 000 hushåll med hemmavarande barn som fick bostadsbidrag. Motsvarande siffra 2020 var 115 000 hushåll. Minskningen var tydligast fram till början av 2010-talet, därefter ökade antalet mottagare något. Omkring 63 procent av alla barnfamiljer med bostadsbidrag består av en ensamstående förälder, oftast en mamma.

Korta analyser 2021:2

Försäkringskassan
Avdelningen för analys och prognos

Korta analyser är en rapportserie från Försäkringskassan som presenterar aktuell statistik och analys i ett kort format. I slutet av rapporten finns länkar om du vill läsa mer.

FK-nr: 116-25

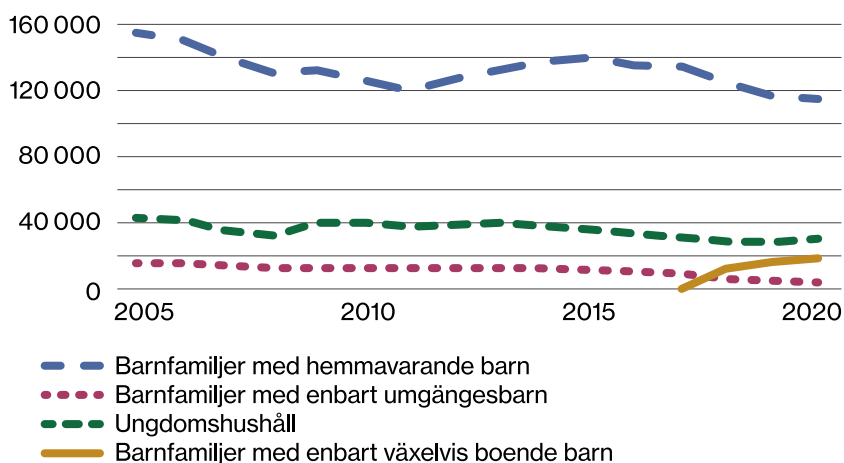

Vad är bostadsbidrag?

Bostadsbidraget infördes i mitten av 1930-talet och fick sin nuvarande utformning 1997. Bidraget ska dels stärka konsumtionsmöjligheterna hos ekonomiskt utsatta barnhushåll, dels säkerställa tillräckligt hög boendestandard för ekonomiskt svaga hushåll. Bostadsbidraget betalas ut till barnfamiljer samt unga vuxna som fyllt 18 år men inte 29 år. Bidragets storlek bestäms av bostadens storlek och kostnad samt hushållets inkomst och sammansättning.

Antalet ungdomshushåll med bostadsbidrag har också minskat sedan mitten av 2000-talet. Även dessa hushåll består i de flesta fall av ensamstående, bara omkring 3 procent av mottagarna är sammanboende.

Hushåll som fått bostadsbidrag

Inkomstgränser

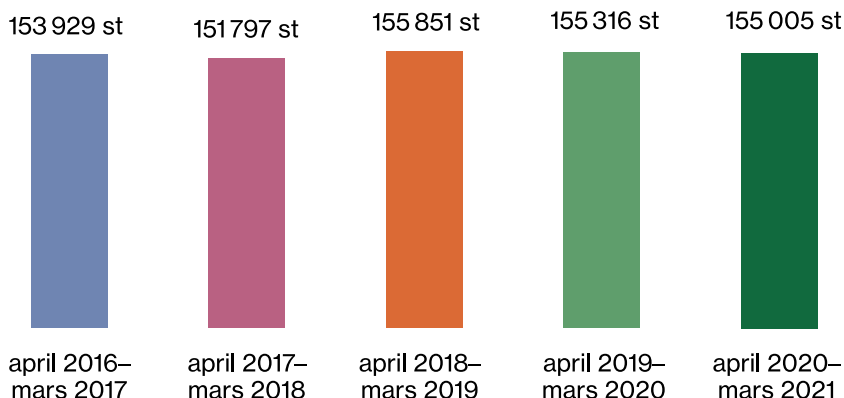
Inkomstgränserna är olika för olika typer av hushåll. För barnfamiljer var det under 2020 möjligt att få fullt bostadsbidrag om inkomsten understeg 148 000 kronor för ensamstående respektive 74 000 kronor per person i sambonhushåll. Motsvarande gränser för unga utan barn är 41 000 kronor för ensamstående respektive 58 000 kronor i gemensam inkomst för sammanboende. Bidragets storlek minskas med 20 procent av den inkomst som överstiger gränsvärdet.

Fler unga ansökte om bostadsbidrag under 2020

Ett ärende inom bostadsbidrag startar alltid med att en person skickar in en ansökan. En ansökan om bostadsbidrag leder inte alltid till en utbetalning, men antalet inkomna ansökningar ger en bild av hur (det upplevda) behovet av ersättningen utvecklats. Antalet nya ansökningar om bostadsbidrag var knappt 1,5 procent högre under perioden april 2020–mars 2021 jämfört med motsvarande period ett år tidigare.

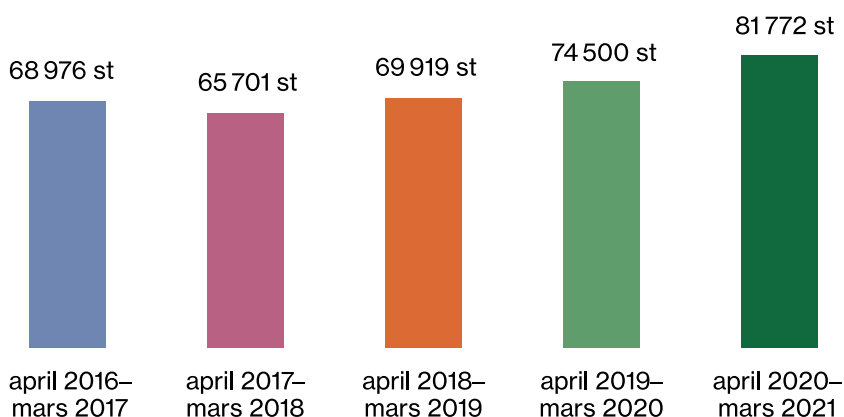
Antalet ansökningar från barnfamiljer med hemmavarande barn minskade något sett till hela året. Förändringen mellan perioden april 2020–mars 2021 och samma period året innan är ungefär lika stor som mellan de föregående åren. Under sommarmånaderna 2020 var dock antalet ansökningar omkring 15 procent högre jämfört med 2019, vilket är en betydligt större skillnad än mellan tidigare år.

Barnhushåll som ansökt om bostadsbidrag

Ansökningar från ungdomshushåll ökade med 10 procent under perioden april 2020–mars 2021, jämfört med året innan. Ökningen är betydligt större än den årliga förändringen under de tre föregående åren. Även bland ungdomshushållen var skillnaden störst under sommaren. I juni 2020 var antalet ansökningar från ungdomshushåll 38 procent högre än i juni 2019.

Ungdomshushåll som ansökt om bostadsbidrag

Att ökningen var störst bland unga, och under sommaren, beror antagligen på att det under 2020 var svårare för unga att få arbete under sommaren, vilket ledde till lägre inkomster. Vuxna som bor i hushåll med hemmavarande barn har i genomsnitt en starkare förankring på arbetsmarknaden än unga utan barn. Eftersom de har större möjligheter att kvalificera sig för a-kassa vid arbetslöshet blir behovet av bostadsbidrag inte lika stort.

I de prognoser Försäkringskassan gjorde över utvecklingen av antalet ärenden inom bostadsbidraget inför 2020 förväntades antalet ärenden vara oförändrat jämfört med 2019. Vi kan därför utgå ifrån att den ökning vi nu ser bland ungdomshushållen inte beror på till exempel befolkningstillväxt eller förändringar i befolkningens sammansättning, eftersom prognosen då skulle kunnat förutse delar av utvecklingen.

Antalet unga mottagare ökade under 2020, men inte lika mycket som ansökningarna

Antalet hushåll som fått bostadsbidrag har minskat under flera år, och Försäkringskassans prognos inför 2020 var att antalet mottagare skulle fortsätta minska. Det totala antalet mottagare var dock oförändrat under perioden april 2020–mars 2021 jämfört med samma period ett år tidigare.

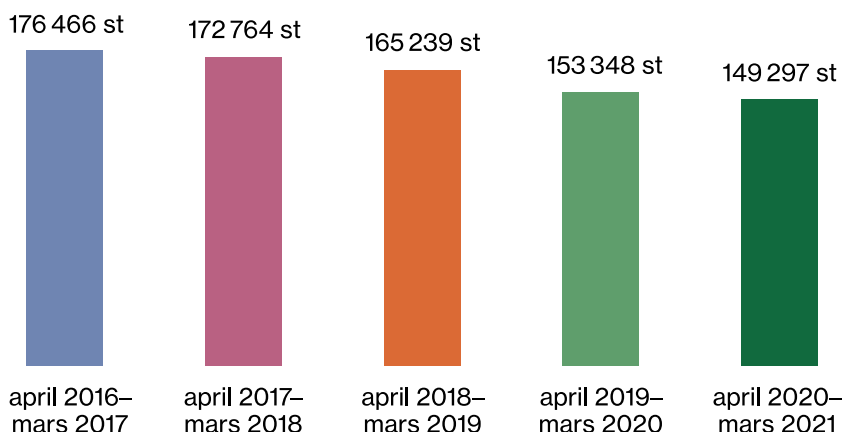
Bland barnfamiljer med hemmavarande barn skedde ingen ökning i absoluta tal, däremot var nedgången i antalet mottagare mindre mellan 2019 och 2020 jämfört med tidigare år. Under perioden april 2016–mars 2017 fick 176 000 barnhushåll bostadsbidrag. Under pandemins första år, april 2020–mars 2021, beviljades 149 000 hushåll bostadsbidrag.

” Att ökningen var störst bland unga, och under sommaren, beror antagligen på att det under 2020 var svårare för unga att få arbete under sommaren, vilket ledde till lägre inkomster

I maj 2020 beslutade regeringen om en tillfällig höjning av bostadsbidraget för alla barnfamiljer. Tillägget innebar att bostadsbidraget höjdes med 25 procent för alla barnhushåll, som mest 1325 kronor per månad. Den tillfälliga höjningen upphörde 31 december 2020, men återinförs från och med 1 juli 2021.

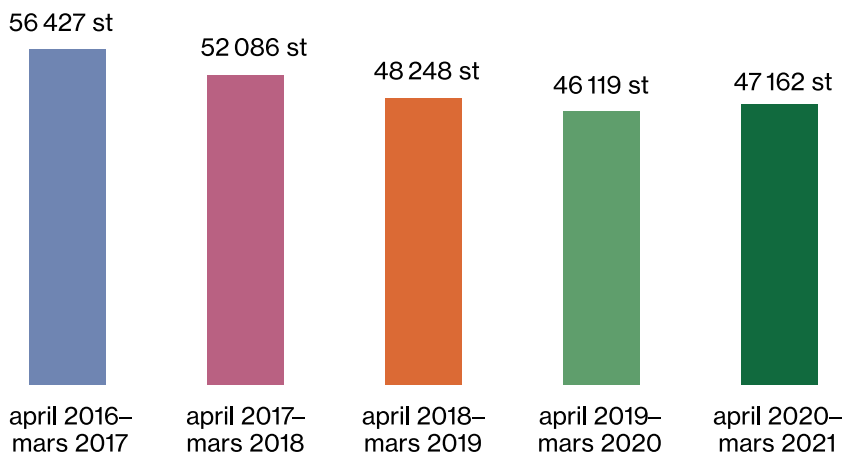
Omkring 157 000 hushåll tog del av tilläggsbidraget någon gång under perioden juli till december 2020 (vissa utbetalningar gjordes retroaktivt under 2021). I genomsnitt fick varje hushåll knappt 750 kronor per månad i tillägg till det beviljade bidragsbeloppet.

Barnhushåll som fått bostadsbidrag

Även antalet ungdomshushåll som fått bostadsbidrag har minskat under flera år. Under april 2016–mars 2017 fick 56 000 ungdomshushåll bostadsbidrag, jämfört med 46 000 under 2019–2020. I juni 2020 började antalet istället öka. I september 2020 var antalet mottagare knappt 9 procent högre än i september 2019. Ökningen hänger sannolikt samman med att fler unga drabbats hårt av den stigande arbetslösheten och att antalet som antagits till högre studier var högre under både sommaren och hösten 2020 än tidigare år. Inför höstterminen 2020 ansökte 407 300 personer till en utbildning på universitet eller högskola, vilket är det högsta antalet någonsin och 13 procent högre än föregående år.

Ungdomshushåll som fått bostadsbidrag

Antalet mottagare har inte ökat lika mycket som antalet ansökningar, särskilt bland ungdomshushållen. Detta innebär att andelen av alla ansökningar om bostadsbidrag som avslås har ökat jämfört med året innan. Fler än tidigare har alltså upplevt ett behov av bostadsbidrag utan att uppfylla de kriterier som ger rätt till ersättning.

Bostadsbidraget har ökat i betydelse under pandemin

Coronapandemin har inneburit en kraftig nedgång i ekonomin och en snabbt stigande arbetslöshet. Unga har drabbats särskilt hårt. Arbetslösheten bland 15–24-åringar steg från 20,1 procent i februari till 27,7 procent i juni 2020. Denna ökning bland unga vuxna är betydligt större än motsvarande ökning för resten av befolkningen. Unga med svagare sociala skyddsnät och betyg som inte möjliggör högre studier riskerar att drabbas hårdare än andra eftersom de ofta har färre alternativa inkomstkällor. Pandemins ekonomiska effekter kan därför antas slå särskilt hårt mot unga från mer utsatta miljöer.

Pandemins effekt för ungas ekonomiska situation avspeglas även hos Försäkringskassan. Under perioden april 2020–mars 2021 ökade antalet ansökningar om bostadsbidrag från ungdomshushåll med 10 procent jämfört med året innan. Antalet mottagare ökade med 2,3 procent, efter flera år av minskat antal mottagare. Eftersom unga personer ofta saknar arbetslivserfarenhet och inte kvalificerar sig för arbetslöshetsförsäkringen i samma utsträckning som andra ökar deras behov av stöd från behovsprövade ersättningar mer när arbetslösheten stiger.

Det är viktigt att alla grupper i samhället har kunskap om vilka ekonomiska stöd som finns och hur man ansöker om dem. Annars är risken stor att vissa grupper inte får det ekonomiska stöd de har rätt till. Att antalet ansökningar om bostadsbidrag ökat under pandemin kan tolkas som att många hushåll känner till bidraget och tar sig tid att ansöka, men det kan fortfarande finnas grupper där många inte känner till att de kan ha rätt till bidraget. Därför är det viktigt att i tider av ekonomisk nedgång informera om de bidrag som finns och vilka som har rätt till dem.

” Unga med svagare sociala skyddsnät och betyg som inte möjliggör högre studier riskerar att drabbas hårdare än andra eftersom de ofta har färre alternativa inkomstkällor

Viktigaste resultaten

- Fler unga utan barn har ansökt om bostadsbidrag under pandemin, särskilt under sommarmånaderna. Under juni 2020 var det 38 procent fler ansökningar än juni året innan.
 - Antalet hushåll som fått bostadsbidrag har ökat under pandemin, framför allt bland unga utan barn. Antalet mottagare ökade med 2,3 procent år 2020 efter flera år av minskning.
-

Författare

Anna Persson
Analytiker, Försäkringskassan

Presstjänst
010-116 98 88

Om analysen

Analysen bygger på information i Försäkringskassans datalager Store.

För att följa hur behovet av bostadsbidrag förändrats under coronapandemin jämför vi antalet ansökningar och mottagare under den period pandemin hittills påverkat samhället (april 2020–mars 2021), med motsvarande period ett år tidigare (april 2019–mars 2020). Vi fokuserar på barnhushåll med minst ett hemmavarande barn och ungdomshushåll utan barn eftersom dessa grupper utgör den största delen (87 procent) av alla hushåll som tar emot bostadsbidrag.

Källor och mer att läsa

[Försäkringskassans utgiftsprognos, februari 2020](#)

[Universitets- och högskolerådets rapport 2020:9, Antagning till högre utbildning 2020](#)

[Arbetskraftsundersökningarna](#)